

מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית (מיצ"ב)

מבחן מיצ"ב פנימי בעברית לכיתה ב'

מדריך למורה להעברת המבחן ולהערכתו

אייר, התשס"ז

מאי, 2007

מורה נכבד/ה,

המדריך שלפניך נועד לסייע לך להעביר את המבחן **בעברית לכיתה ב'** במסגרת פנים בית-ספרית. המדריך כולל פרטים בנוגע להעברת המבחן בכיתות, להערכתו, לחישוב הציונים ולחישוב המדדים הכיתתיים.

המבחן פותח בידי הרשות הארצית למדידה ולהערכה בחינוך (ראמ"ה), ולווה על ידי ועדת היגוי שכללה את המפמ"רית להוראת העברית וצוותה, וכן מפקחים, מדריכים ומורים להוראת המקצוע. נושאי המבחן משקפים את תכנית הלימודים ומתאימים לחומר הנלמד עד סוף כיתה ב'. לכן יש לראות במבחן זה כלי הערכה נוסף, שתוצאותיו יתווספו לסל נתוני ההערכה הפנימיים של התלמיד ושל הכיתה, במהלך השנה או לאורך השנים.

מבחן זה הועבר בשנת הלימודים תשס"ז בבתי-ספר במסגרת המיצ"ב החיצוני. הוא מיועד לך לשימוש פנימי בבית-הספר (מיצ"ב פנימי), ואפשר להשתמש בו כתחליף למבחן בית-ספרי מסכם. צוות בית-הספר יבדוק את המחברות, ינתח את הממצאים וילמד את התוצאות. יש לזכור כי **תוצאות המיצ"ב הפנימי נועדו לשימוש פנימי, ובית-הספר לא יידרש לדווח עליהן לכל גורם שהוא**. המטרה היא לאפשר להנהלת בית-הספר ולצוות המורים להשיג תובנות (ברמת התלמיד, ברמת הכיתה וברמת תכנית הלימודים הבית-ספרית), מתהליך בדיקת המבחנים ומן הממצאים שלהם. התובנות האלה יסייעו להם להתמקד ביעדים חינוכיים ולימודיים ולקדם את הישגי התלמידים.

כחלק מן ההיערכות להעברת המבחן בבית-הספר, מומלץ כי **צוות מורי העברית בבית הספר יקראו בעיון את המדריך** כיום-יומיים לפני העברת המבחן בכיתה, ויפעלו בהתאם להנחיות המופיעות בו. יש לציין כי בית-הספר יוכל לקבוע את המתכונת של העברת המבחנים (למשל, אם המבחן יועבר בשלמותו או בחלקו, או כל שינוי אחר). עם זאת, **חשוב לזכור כי ככל שכללי ההעברה וההערכה המופיעים במדריך יישמרו ביתר קפדנות, כך התוצאות של המבחן יהיו מהימנות יותר, תקפות יותר, ויהיה אפשר להשוות אותן לנורמות הכלל-ארציות של ההישגים במבחן זה**. נורמות אלה מחושבות על פי תוצאות המיצ"ב החיצוני, שיפורסמו על-ידי ראמ"ה בחודשים הבאים.

בנושאים הקשורים בתוכני המבחן ובקישורים לתכנית הלימודים ניתן לפנות לגב' מזל שניאק, המפמ"רית להוראת העברית, בטלפון 02-5603605 או בפקס 02-5602928 או למדריכות להוראת העברית במחוזות (רשימת המדריכות נמצאת על גבי הכריכה האחורית של חוברת זו).

לפרטים נוספים לגבי המיצ"ב הפנימי ולחומרי עזר, אפשר לפנות לאתר האינטרנט של ראמ"ה שכתובתו <http://rama.education.gov.il>, בקטגוריה "מיצ"ב פנימי התשס"ז".

בכל שאלה הנוגעת למיצ"ב הפנימי אפשר לפנות באמצעות דוא"ל meitzav@education.gov.il או באמצעות פורום המיצ"ב הפנימי. הכניסה לפורום מיועדת למורים בלבד והיא נעשית דרך אתר האינטרנט של ראמ"ה (בקטגוריה "מיצ"ב פנימי התשס"ז") באמצעות שם המשתמש: pnimi והסיסמא: pnimi7.

המדריך שלפניך כולל את הפרקים הבאים:

1. תיאור המבחן
2. היערכות לקראת העברת המבחן
3. התייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים
4. הנחיות כלליות להעברת המבחן בכיתה
5. בדיקת המבחנים וחישוב הציונים
6. מחוון
7. דף ריכוז ציונים לתלמיד
8. דף מיפוי כיתתי

תכולת המעטפה המצורפת למדריך: 40 מבחנים נוסח א' ו-40 דפים לריכוז ציונים לתלמיד

עבודה נעימה ופורייה!

תוכן עניינים

מס' סידורי	נושא	מס' עמוד
1	תיאור המבחן	1
2	היערכות לקראת העברת המבחן	5
3	התייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים	6
4	הנחיות כלליות להעברת מבחן בכיתה	7
5	בדיקת המבחנים וחישוב הציונים	9
6	המחווה	12
7	דף ריכוז ציונים לתלמיד	18
8	דף מיפוי כיתתי	20
9	נתוני קבוצות ההשוואה (נורמות)	21

1. תיאור המבחן

במבחן נבדקים ארבעה נושאים :

1. **שליטה בצופן האלפביתי** נבדקת באמצעות הכתבה של מילים ומשפטים (הכתיב נבדק על פי ממדי ההערכה המפורטים בנספח למפרט) ובאמצעות קריאה של משפטים.
 2. **הבנת הנקרא** נבדקת באמצעות הבנת משמעות של מילים בתוך הקשר, הבנה של משפטים, והבנה של שני טקסטים משתי סוגות. בשאלות הנלוות לטקסטים נבדקים ממדי ההערכה המצוינים בטבלה ובנספח.
 3. **הבעה בכתב** נבדקת באמצעות מטלת כתיבה המפורטת בטבלה ובנספח.
 4. **הבנה מטה-לשונית** נבדקת בזיקה לטקסטים הנכללים בפרק של הבנת הנקרא ובזיקה למטלות הכתיבה.
- בטבלה מספר 1 מוצג **מפרט** המבחן אשר פורסם באתר האינטרנט של ראמ"ה כבר באוקטובר 2006. הטבלה כוללת את נושאי המבחן, מידע על הניקוד של כל נושא והערות.

טבלה מספר 1: מפרט המבחן בעברית לכיתה ב', תשס"ז

נושא	פירוט	מספר הנקודות לכל תחום*	הערות
1	<u>ממדי ההערכה</u> • כתיבה של צמדי מילים ומשפטים המוכתבים על ידי המורה (עמ' 85 בת"ל)** • קריאה והבנה של מילים בודדות/צמדי מילים (עמ' 86 בת"ל)	20 נק'	השליטה בצופן האלפביתי מבטאת יישום של הידע הפונולוגי, של הידע האורתוגרפי ושל הידע המורפולוגי.
2	<u>ממדי ההערכה</u> • מילים בהקשר (עמ' 86, 89 בת"ל) • משפטים (עמ' 89, 86, 45, 44 בת"ל) • טקסטים: - טקסט מידעי (עמ' 87, 86, 76 בת"ל) - טקסט סיפורי (עמ' 88, 86, 48 בת"ל)	49 נק'	• הבנת הנקרא מוערכת באופן מדורג, מיחידות שיח קצרות (מילים ומשפטים) עד יחידות שיח ארוכות יותר - טקסטים. • אורך הטקסט הסיפורי - כ-150 מילים. • אורך הטקסט המידעי - כ-100 מילים. • חלק מן הטקסטים ייכתבו בכתיב חסר בניקוד מלא, וחלק מהם - בכתיב מלא בניקוד חלקי. • נושאי הטקסטים הם מתחומי עניין שונים הקרובים לעולמו של הילד ולנושאי הלימוד.
3	<u>ממדי ההערכה:</u> • תוכן • מבנה • לשון	20 נק'	כתיבת סיפור על-פי רצף תמונות.
4	• סדר אלפביתי • משפחות מילים • צורות יחיד-רבים, צורות זכר-נקבה • סימני פיסוק: נקודה בסוף משפט, סימן שאלה (עמ' 94, 85, 76, 68 בת"ל)	11 נק'	בנושאים המטה-לשוניים נבדקת הבנת המשמעות של הצורות והשימוש בהן, למטרות של הבנת הנקרא, חיפוש במילון וכתיב נכון.

* למידע על הניקוד של כל שאלה וסעיף, ראה מחוון (פרק 6 להלן)
 ** מספרי העמודים מתוך תכנית הלימודים

1.	שליטה בצופן האלפביתי – פירוט ממדי ההערכה א. כתיבת מילים המוכתבות על-ידי המורה. ייכללו: מילים שכיחות, המייצגות חלקי דיבור שונים (כגון שמות עצם, שמות תואר, פעלים, מילות שאלה וכינויים). ייבדקו: • איות מדויק של כל צלילי המילה • כתיב של אותיות השורש • כתיב של אותיות התפקיד : תחיליות וסופיות של משקלים ובניינים (צורני גזירה), מוספיות לציון מין וגוף (צורני נטייה), משי"ב וכל"ב (אותיות השימוש) ב. קריאה והבנה של מילים/צמדי מילים: זיהוי מדויק של מילים (עיצורים, תנועות וצירופים).
2.	הבנת הנקרא – פירוט ממדי ההערכה א. הבנת מילים בהקשר: הבנת המשמעות של מילים מתוך טקסט (כגון פירוש מילה, נרדפות והפיכות) ב. הבנת משפטים: הבנת יחסים בין מילים בתוך משפט, הבנת קשרים בין שני משפטים וביצוע הוראות על-פי הוראות כתובות ג. הבנת טקסטים 1. הבנת המשמעות הגלויה בטקסט (איתור מידע) • איתור מידע מפורש (מן הטקסט ומן האיורים הנלווים) • הבנת יחסים מפורשים בין חלקי הטקסט (כגון יחסי סיבה ותוצאה ורצפים כרונולוגיים) 2. הבנת המשמעות הסמויה בטקסט • הבנת מילים וצירופים מתוך הקשר (כגון פירוש מילה, נרדפות והפיכות) • הבנת רעיון/מסר מרכזי • הסקת מסקנות • הבנת יחסים שאינם מפורשים בין חלקי הטקסט (כגון יחסי סיבה ותוצאה ורצפים כרונולוגיים) 3. הערכה וביקורת • הבעת עמדה אישית מנומקת
3.	הבעה בכתב – פירוט ממדי ההערכה • תוכן (50%) א. פיתוח התוכן : כתיבת סיפור הכולל אירוע מרכזי אחד לפחות ; תיאור של רגשות ומחשבות ב. צמידות ורלוונטיות לנושא הכתיבה ולמטרתה ג. מודעות לנמען : הכללת המידע הדרוש לנמען לשם הבנת הטקסט • מבנה (20%) א. מבנה רטורי : התאמה לסוג הכתיבה ולדרישות המטלה ב. מבנה לוגי : קשר ורצף הגיוניים בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים של הטקסט (קישוריות ולכידות) ג. היצג : סידור הכתוב וארגונו על-פני העמוד מבחינה גרפית (הפרדה בין מילים, בין פסקות ובין כותרת לטקסט) • לשון (30%) א. אוצר מילים : עושר לשוני ודיוק במשמעות ב. תחביר : מבנה משפט תקין ; התאם דקדוקי (מין, מספר וכד') ; שימוש נכון במילות יחס ג. פיסוק : שימוש הולם בסימני הפיסוק (נקודה וסימן שאלה) ד. כתיב : אי-השמטת אותיות והיעדר טעויות כתיב (בשורשים שכיחים, בתחיליות ובסופיות) ה. משלב לשוני : שימוש בלשון ההולמת את הנושא, את הנמענים ואת המטרה
4.	הבנה מטה-לשונית • הכרת הסדר האלפביתי, החיצוני והפנימי, שלפיו מסודרות המילים במילון עברי-עברי • זיהוי של משפחות מילים מאותו שורש • הכרת סיומות בזכר ובנקבה, ביחיד וברבים בשם ובפעל, לרבות סיומות נקבה למילים בלשון זכר • הכרת התפקיד של נקודה וסימן שאלה והשימוש התקין בהם

המבחן כולל את החלקים הבאים:

1. שאלון קצר לתלמיד העוסק בתפיסה העצמית שלו לגבי קריאה וכתובה – עד כמה הוא אוהב לקרוא ולכתוב ועד כמה הוא עושה זאת טוב, על פי תפיסתו.

2. חלק ראשון במבחן

א. שליטה בצופן האלפביתי – כולל את המטלות הבאות:

▪ הכתבה: כתיבת ארבעה משפטים הכוללים 19 מילים (17 מילים לצינון).

▪ התאמת משפטים לתמונות: **שאלות 2-5.**

ב. הבנת הנקרא – כולל את המטלות הבאות:

▪ ביצוע הוראות כתובות: **שאלות 6-8.**

▪ השלמת מילים חסרות במשפטים: **שאלות 9-13.**

ג. כתיבת סיפור לפי רצף תמונות: **שאלה 14.**

3. חלק שני במבחן

הבנת הנקרא – חלק זה כולל שני טקסטים: טקסט מידעי וטקסט סיפורי. כל טקסט מלווה בשאלות המתייחסות לממדי ההבנה ולידע הלשוני כמפורט בטבלה הבאה:

טבלה מספר 2: מיפוי שאלות החלק השני של המבחן לכיתה ב' לפי ממדי ההערכה וסוג הטקסט (סוגה)

סוג הטקסט (סוגה)			
מידעי	סיפורי		
א22	16	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט	ממדי ההערכה
25, 24, 23, ב22	17, 15	הבנת המשמעות הסמויה בטקסט	
26	19, 18	הערכה וביקורת	
29, 28, 27	21, 20	הבנה מטה-לשונית	

2. היערכות לקראת העברת המבחן

בפרק זה מוצגות הנחיות כלליות לקראת העברת המבחן בבית-הספר. חשוב לקרוא את ההנחיות האלה מראש, ולהיערך למבחן בהתאם.

- 2.1 **מועד העברת המבחן:** מבחן זה נועד להעברה לקראת סוף שנת הלימודים של כיתה ב'. יש להעביר את המבחן בבית-הספר מיד לאחר המועד שבו יתקיים מבחן המיצ"ב החיצוני בעברית (29 במאי, 2007), בתאריכים 3-12 ביוני, 2007. שימו לב: העברת המבחן במועד אחר עלולה לפגוע ברלוונטיות של תוצאות המבחן ובאפשרות להשוות את ההישגים שיתקבלו לנורמות הארציות.
- 2.2 **הודעה לתלמידים:** מומלץ להודיע לתלמידים בכיתות הנבחנות על מועד המבחן, על היקף החומר הנכלל בו ועל השימושים שייעשו בתוצאותיו, כל אלה בהתאם להחלטת בית-הספר (האם הציון יימסר לתלמיד? האם הציון יתבטא בתעודה? האם תישלח הודעה להורים?)
- 2.3 **שמירה על הסודיות של שאלות המבחן בתוך בית-הספר ומוחוץ לבית-הספר:** מומלץ להעביר את המבחן לכל כיתות ב' באותו יום ובאותה שעה. נוסף על כך, מאחר שמדובר במבחן שיועבר בבית-ספר רבים, יש לשמור על חיסיונם של המבחנים ועל חיסיונו של מדריך זה, גם לאחר שהמבחן כבר התקיים, עד סוף שנת הלימודים.
- 2.4 **שינויים בתוכן המבחן על פי החלטת בית-הספר:** בית-הספר יוכל להחליט אילו חלקים מן המבחן יועברו לתלמידים. מומלץ להעביר את המבחן **בשלמותו**, אך אם בית-ספר יחליט לבטל שאלות מסוימות, יש לסמן עליהן X במחברות הבחינה. **שימו לב!** לביטול שאלות יש השלכות על חישוב הציונים, והדבר עלול לפגוע ביכולתכם להשוות את הציונים של בית-ספרכם לנורמות הארציות.
- 2.5 **נוסח המבחן:** מדריך זה מתייחס לנוסח אחד בלבד (נוסח א'). אם יש חשש להעתקות במבחן, על בית-הספר להיערך בהתאם, למשל, לתגבר את ההשגחה בכיתה או ליזום פתרון ארגוני אחר.

3. התייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים

על פי ההוראות בחוזר הוראות הקבע סד/4(ב), סעיף 4.3-25, ניתן סיוע ללקויי למידה בכל התחומים, ובלבד שאינו פוגע במהות המקצוע. קריאה וכתיבה הן ממהות הוראת שפת-אם באשר היא, ומטרת המבחן היא לבדוק את שליטתם של התלמידים בהפקת משמעות מטקסט כתוב. הקראה, במקרה זה, תיפגע במהות המבחן, ולכן ההמלצה היא **לא לאפשר התאמה של הקראה ו/או של שכתוב התשובות** במבחן זה. תלמידים בעלי צרכים מיוחדים יתמודדו עם פענוח הטקסטים כמיטב יכולתם בעזרת הכלים שרכשו.

להלן התייחסות לקבוצות התלמידים בעלי צרכים מיוחדים:

3.1 תלמידים הלומדים בכיתות של החינוך המיוחד: המבחן האמור נועד לבדוק את רמת השליטה בחומר הלימודים על פי תכנית הלימודים הכללית, ולכן בית-הספר יכול לבצע, על פי שיקול דעתו, התאמות למבחנים בהתאם לתח"י (תכנית חינוכית יחידנית) של כל תלמיד (ראו סעיף 3.4 להלן). עם זאת, כמו במיצ"ב החיצוני, אין חובה לבחון את התלמידים האלה.

3.2 תלמידים עולים חדשים הנמצאים פחות משנה אחת בארץ (וכן תלמידים בכיתות אולפן או בכיתות קלט): המבחן האמור נועד לבדוק את רמת השליטה בחומר הלימודים של תלמידים השולטים בשפת המבחן ברמה בסיסית. לכן המבחן הזה אינו מתאים לאוכלוסיית תלמידים זו. עם זאת, בית-הספר רשאי לשקול את האפשרות לבחון את התלמידים האלה על פי מידת שליטתם בשפה ועל פי היכולת שלהם להבין את הכתוב.

3.3 תלמידים עולים חדשים, הנמצאים בארץ בין שנה אחת לשלוש שנים: התלמידים האלה יבחנו בכיתות הרגילות וללא התאמות.

3.4 תלמידים בכיתות רגילות הזכאים לתמיכה מתכנית השילוב: ההחלטה אם תלמידי השילוב ייבחנו במיצ"ב הפנימי נתונה לשיקול הדעת של צוות בית-הספר. מאחר שהמבחן מבוסס על תכנית הלימודים הכללית, ייתכן שאינו מתאים להיקף הלמידה של התלמידים האלה. עם זאת, יש חשיבות רגשית וחברתית לעצם העובדה שהם ייבחנו יחד עם עמיתיהם לכיתה. לכן צוות בית-הספר ישקול אם התלמידים האלה ישתתפו בבחינה, וזאת על פי יכולותיהם הקוגניטיביות-רגשיות והחברתיות ועל פי התח"י של כל תלמיד. כמו כן, יוכל בית-הספר לפטור את התלמידים האלה מחלקים מסוימים של המבחן או משאלות קשות, או לפצל את המבחן לכמה מקטעים.

3.5 תלמידים בעלי לקויות למידה שאינם זכאים לתמיכה מתכנית השילוב: בקבוצה זו נכללים תלמידים שאינם זכאים לתמיכה מתכנית השילוב (בין שעברו אבחון בידי גורם חיצוני ובין שלא), אך מתמודדים עם קשיי למידה, בעיקר בקריאה ובכתיבה. התלמידים האלה ייבחנו בכיתות הרגילות מבלי שיקבלו התאמות מיוחדות. יש לעודד את התלמידים לבצע את המבחן בשלמותו, כמיטב יכולתם.

4. הנחיות כלליות להעברת המבחן בכיתה

בפרק זה מוצגות הנחיות כלליות להעברת המבחן בכיתה. העברת המבחן על פי ההנחיות האחידות תשפר את מהימנות המבחן, ותיתן לכל תלמיד הזדמנות שווה לבטא את ידיעותיו ורמת שליטתו בחומר הלימודים.

4.1 משך המבחן

4.1.1 **שעת המבחן:** מומלץ לקיים את המבחן בשעות שבהן התלמידים ערניים, ואין בסביבה גורמים העלולים להפריע להצלחתם. המיצ"ב החיצוני מתקיים בשעות הלימוד השלישית והרביעית, ומומלץ להעביר גם את המבחן הפנימי בשעות אלה.

4.1.2 הזמן המוקצב למבחן זה הוא **90 דקות** (למבחן המועבר בשלמותו), **ללא הפסקות**. משך זמן זה תוכנן כך שהתלמידים יוכלו להשיב בנינוחות על כל שאלות המבחן. עם זאת, אם תלמידים יזדקקו לכמה דקות נוספות כדי להשלים את המבחן, אפשר לתת להם תוספת קצרה של זמן, על פי שיקול הדעת של בית-הספר.

4.1.3 יש להודיע לתלמידים בתחילת המבחן על משך הזמן העומד לרשותם, אולם במהלך המבחן אין לזרז את התלמידים, ואין לכתוב על הלוח את משך הזמן הנותר לסיום המבחן.

4.2 **סיום המבחן לפני תום הזמן:** בית-הספר יקבע אם תלמידים שסיימו את עבודתם לפני הזמן יישארו בכיתה או שיצאו החוצה. רצוי לעודד תלמידים שסיימו את המבחן לפני הזמן לבדוק את תשובותיהם שנית, ורק לאחר מכן למסור את מחברותיהם.

4.3 השגחה בכיתה-האם

מחנכת הכיתה תשגיח על התלמידים בעת המבחן. להלן פירוט תפקידיה:

4.3.1 ליצור אווירת עבודה שקטה, נעימה ונינוחה, ללא לחץ של זמן, שתאפשר לתלמידים לבטא את הידע שלהם בדרך הטובה ביותר.

4.3.2 לפקח על המהלך התקין של המבחן, ולשמור על הסדר ועל טוהר הבחינות.

4.3.3 לוודא כי כל תלמיד עובד באופן עצמאי.

4.3.4 לסייע לתלמידים בפתרון בעיות טכניות (דפוס לא ברור, חוברת פגומה וכדומה). אין להשיב על שאלות העוסקות בתחום התוכן, אין להקריא את שאלות המבחן, ואין לרמוז על התשובה הנכונה או לכוון את התלמידים לתשובה הנכונה.

4.3.5 לעודד את התלמידים להשיב על כל שאלות המבחן כמיטב יכולתם, ולא לדלג על שאלות.

4.4 הסברים לתלמידים בעת חלוקת המבחנים

לפני חלוקת המבחנים לתלמידים:

- א. יש להסביר לתלמידים את מטרת המבחן.
- ב. יש לציין כמה זמן עומד לרשותם.
- ג. יש לציין כי המבחן מורכב משאלות סגורות ("אמריקאיות") ושאלות פתוחות. בשאלות הסגורות יש תשובה אחת נכונה ועל התלמידים לסמן/להקיף אותה. בשאלות הפתוחות יש לכתוב את התשובה במקום המיועד לכך.
- ד. יש להסביר לתלמידים מה עליהם לעשות אם סיימו את המבחן לפני הזמן.
- ה. יש לבקש מהתלמידים לעבוד ברצינות המרבית, להשיב על כל השאלות ולא לדלג על אף שאלה אחת.
- ו. יש להסביר להם את נוהלי ההתנהגות בשעת המבחן (יציאה לשירותים, אכילה, שאילת שאלות וכו').

לאחר חלוקת המבחנים לתלמידים:

- א. יש להנחות את התלמידים לפתוח בעמוד 1 (עמוד השאלון) ולקרוא להם את השאלות בקול רם. כדאי לעבור בין התלמידים ולוודא שהם אכן סימנו את תשובותיהם.
- ב. כאשר כל התלמידים סיימו להשיב על השאלון שבעמודים 1 ו-2, יש להנחות אותם לעבור לעמוד 4 (הכתבה) ולוודא כי אכן הם עשו כך.

הנחיות להכתבה:

- לפני ההכתבה מוצע לומר לתלמידים: "נתחיל בהכתבה. תחילה אקרא לכם קטע קצר ואתם תקשיבו ולא תכתבו. אחר כך אקרא לכם כל משפט לחוד ואתם תכתבו אותו".
- קראו לתלמידים ברצף את כל הקטע להכתבה המופיע למטה.
- כעת אמרו: "עכשיו אקרא לכם שוב כל משפט לחוד, ואתם תכתבו אותו. כתבו את המילים כמו שאתם יודעים לכתוב אותן, ואל תתייעצו עם חבריכם בכיתה. אם לא תספיקו לכתוב מילה כלשהי, אל תתעכבו. המשיכו לכתוב את המילים הבאות, ואחר כך ניגש אליכם".
- קראו את המשפט הראשון פעמיים, בפעם הראשונה ברצף ובפעם השנייה בקצב הכתבה. קראו את שאר המשפטים באותו אופן, כל משפט פעמיים.

הקטע להכתבה

• אָנִי מְשַׁחֶקֶת עִם אָחִי הַקָּטָן בְּקִבּוּיּוֹת. • הוּא הַצֵּלִיחַ לְבָנוֹת מִגִּדָּל. • כְּשֶׁאָחִי בּוֹכֶה, אָנִי קוֹרֵאת לוֹ סְפוּרִים. • הוּא שׁוֹמֵעַ וְנִרְדָּם.

5. בדיקת המבחנים וחישוב הציונים

מוצע כי המבחנים ייבדקו בידי צוות מורי העברית בבית-הספר (כולל מחנכות כיתה ב'). כמו כן, מוצע שרכז המקצוע או רכז השכבה, או מי שימונה לצורך זה בידי מנהל בית-הספר, ילווה את התהליך הזה.

יש לבדוק את המבחנים בהתאם ובצמידות למחווין המצורף (ראה פרק 6). אפשר להיעזר בדף ריכוז הציונים לכל תלמיד המצורף במעטפה (במעטפה יש 40 עותקים של דף ריכוז הציונים; ראה בפרק 7 דוגמה לדף מלא של ריכוז ציונים, שחושבו בו הציונים, ודוגמה לדף ריק של ריכוז ציונים). כלי זה הותאם להעברת המיצ"ב הפנימי, ונועד לאפשר למורי בית-הספר בדיקה נוחה ויעילה של המבחנים.

בתי-הספר שעובדים עם המנב"ס והמנבסון:

המנב"ס והמנבסון הותאמו למבחני המיצ"ב הפנימיים. להדרכה ולתמיכה אפשר לפנות למוקד השירות והתמיכה של מינהלת יישומי המנב"ס בימים א'-ה', בין השעות 07:30 - 22:30, וביום ו', בין השעות 07:30 - 14:00, טלפון: 03-9298111. דוא"ל לתמיכה: moked-manbas@kishurim.k12.il
דוא"ל למידע כללי: manbas@manbas.k12.il
אתר האינטרנט של מינהלת יישומי המנב"ס: www.education.gov.il/manbas

כמו כן, פותח באופן ניסיוני כלי ייעודי, מבוסס אקסל, שאפשר להוריד מאתר האינטרנט של ראמ"ה בכתובת <http://rama.education.gov.il> בקטגוריה "מיצ"ב פנימי" (לאחר מועד המיצ"ב החיצוני). **העבודה עם הכלי מחליפה את העבודה עם הדפים הידניים של ריכוז הציונים**, ומיועדת למורים המיומנים בעבודה באקסל. למי שאינו מיומן בעבודה באקסל מומלץ להשתמש בדפים הידניים של ריכוז הציונים. להלן הנחיות כלליות למילוי דפי ריכוז הציונים ה"ידניים" בעת בדיקת המבחן:

5.1. בדיקת שאלות המבחן לפי המחווין המצורף

5.1.1 אפשרויות הניקוד בכל סעיף ובכל שאלה הוגדרו מראש במחווין, ובהתאם לכך הן מצוינות בדף ריכוז הציונים. יש לסמן על גבי דף ריכוז הציונים את הניקוד לכל שאלה.

דוגמאות:

- 1) בשאלה 22 א (שאלה סגורה), תשובה מלאה של התלמיד (הקפת שמות של שני צמחים מועילים) תזכה את התלמיד במלוא הנקודות (2 נקודות). במקרה זה יש להקיף בדף ריכוז הציונים את הספרה 2 בשורה המתייחסת לשאלה 22א. אם התלמיד הקיף רק תשובה אחת נכונה (צמח מועיל אחד), הוא יקבל נקודה אחת ויש להקיף את הספרה 1 בדף ריכוז הציונים. אם התלמיד טעה בשאלה או לא השיב כלל על השאלה, הוא יקבל 0 נקודות.
- 2) בשאלה 24 (שאלה פתוחה), תשובה מלאה תזכה את התלמיד ב-4 נקודות. תשובה חלקית תזכה אותו ב-2 נקודות. אם התלמיד לא השיב על השאלה, או השיב תשובה שגויה, הוא יקבל 0 נקודות. אין אפשרות לתת 3 נקודות או נקודה אחת על שאלה זו.

5.1.2 בשאלות הכוללות כמה סעיפים יש לחשב את מספר הנקודות הכולל של השאלה על פי המחווה, ורק אז לסמן את הניקוד בדף ריכוז הציונים.

לדוגמה, בשאלה 8 יש שני סעיפים. תשובה נכונה בסעיף א' תזכה את התלמיד בנקודה אחת וגם תשובה נכונה בסעיף ב' תזכה את התלמיד בנקודה אחת. לכן, טווח הניקוד של השאלה נע בין 0 ל-2 ובדף ריכוז הציונים אפשרויות הניקוד הן 0, 1, 2. תלמיד שהשיב נכון על סעיף א' וגם על סעיף ב', יקבל 2 נקודות על השאלה. במקרה זה, בדף ריכוז הציונים יש לסמן את הספרה 2. תלמיד שהשיב נכון רק על אחד מן הסעיפים, יקבל נקודה אחת בלבד על השאלה הזאת.

5.1.3 במטלת ההבעה בכתב (שאלה 14), השיפוט נעשה על פי הממדים תוכן, מבנה ולשון. יש לשים לב כי בממד הלשון יש להתייחס בנפרד לארבעה רכיבים (אוצר מילים ומשלב; תחביר; פיסוק; כתיב). הציון של אוצר מילים ומשלב נע בין 0 ל-2. הציון של תחביר נע בין 0 ל-2. הציון של מרכיב הפיסוק ומרכיב הכתיב נע בין 0 ל-1, כל אחד. בדף ריכוז הציונים יש לכתוב ציון אחד בלבד, המסכם את ציוניהם של ארבעת הרכיבים (בין 0 ל-6).

5.1.4 מבחינת הניקוד, דין שאלה שלא ענו עליה כדין תשובה שגויה. בשני המקרים התלמיד יקבל 0 נקודות. עם זאת, מומלץ לנהל רישום של השאלות שהתלמידים לא השיבו עליהן. כך יהיה אפשר להסיק מסקנות לגבי נושאים שתלמידי הכיתה מתקשים בהם או לא למדו אותם.

5.1.5 בפרק 7 מוצגת דוגמה לדף מלא של ריכוז ציונים ואחריה דוגמה לדף ריק של ריכוז ציונים.

5.2 חישוב של הציון לכל נושא/תחום במבחן

5.2.1 בעבור כל תלמיד יש לחשב ציון לכל אחד מארבעת הנושאים הבאים בנפרד: שליטה בצופן האלפביתי, הבנת הנקרא, הבעה בכתב והבנה מטה-לשונית. הציון בכל נושא יחושב על-פי סכום הנקודות הכולל שצבר התלמיד באותו נושא. כך, למשל, הציון ב"שליטה בצופן האלפביתי" יחושב על פי סכום הנקודות בפרק ההכתבה ובשאלות 2-5.

5.2.2 לשם הנוחות, בדף הידני של חישוב הציונים קיימת אפשרות לחשב סכומי ביניים הן בהבנת הנקרא והן בהבנה מטה-לשונית. מסכום ציוני הביניים אפשר לחשב את הציון הכולל בכל נושא.

5.2.3 אפשר לחשב את ציוני התלמידים בכל נושא בנקודות ובאחוזים, לגבי כל תלמיד וברמת הכיתה. דרך החישוב באחוזים מוצגת בדף הידני של ריכוז הציונים.

5.2.4 אפשר להיעזר בכלי האקסל, כמפורט בעמוד הקודם, שיחשב את הציונים האלה באופן אוטומטי.

5.3 חישוב הציון הכולל במבחן

הציון הכולל במבחן מחושב על פי סכום הנקודות שצבר התלמיד במבחן בארבעת התחומים (שליטה בצופן האלפביתי, הבנת הנקרא, הבעה בכתב והבנה מטה-לשונית). הטווח של הציון הכולל נע בין 0 ל-100.

5.4 דף המיפוי הכיתתי וחישוב מדדים כיתתיים

- 5.4.1 בתום הבדיקה מומלץ להעתיק את הציונים הכוללים ואת הציונים בכל נושא (באחוזים) לדף המיפוי הכיתתי (בפרק 8), ואחר-כך לחשב את ממוצע הכיתה של כלל התלמידים.
- 5.4.2 הנורמות הארציות אינן כוללות תלמידים המקבלים תמיכה מתכנית השילוב ועולים חדשים. לכן כדי להשוות את הממוצע הכיתתי לנורמה הארצית (כאשר נתונים אלה יתפרסמו), יש לחשב את הממוצע הכיתתי ללא קבוצות התלמידים אלה.

6. המחווה

- 6.1** המחווה מפרט את התשובות הנכונות ואת אופן הניקוד של תשובות מלאות וחלקיות. נוסף על כך, המחווה מציין לגבי כל שאלה ושאלה את הנושא שלה, את ממד ההערכה/הבנה שלה ואת סוג הטקסט (סוגה) שבו היא עוסקת.
- 6.2** המחווה והניקוד שניתן לכל שאלה וסעיף מתבססים על המחווה של המיצ"ב החיצוני, אך מותאמים למיצ"ב הפנימי. בפרק "הכתבה" נערכה הפשטה של הליך הציון יחסית למיצ"ב החיצוני.
- 6.3** שימו לב כי בפרק ההכתבה יש לבדוק במילים את מספר שגיאות השורש/הבסיס ואת מספר השגיאות האחרות (פונולוגיות וכד'). ישנן מילים שבהן יכולות להיות שגיאות יסוד ושגיאות אחרות, וישנן מילים שבהן יכולות להיות שגיאות אחרות בלבד. יש לתת בנפרד נקודות על שני סוגי השגיאות (יסוד ואחרות), ומספר הנקודות יקבע על פי הטווחים המופיעים במחווה.
- 6.4** לנוחיות המורים, נעשה מאמץ לפתח מחווה מפורטת ככל האפשר. עם זאת, ייתכנו מצבים שבהם, למרות המחווה, תהיה אי-בהירות בנוגע לניקוד שצריך לתת לתשובה זו או אחרת. במקרים כאלה על המורה להפעיל את שיקול דעתו ולהחליט כמה נקודות יקבל התלמיד.
- 6.5** הקריטריונים לניתוח השגיאות במטלת ההכתבה במבחן הפנימי שונים מאלה שבמבחן החיצוני. לכן, לא יהיה אפשר להשוות את התוצאות בפרק שליטה בצופן האלפביתי לנורמות הארציות.

זכרו:

- יש לתת ניקוד לכל סעיף בנפרד.
- יש לחבר את סכום הנקודות של כל סעיפי השאלה, ואת התוצאה לרשום בדף ריכוז הציונים לתלמיד או להקליד בקובץ האקסל (או בכלי ממוחשב אחר).
- התלמיד יקבל 0 נקודות על כל שאלה שלא השיב עליה.
- בשאלות סגורות (רב-ברירה) יש להתייחס לשאלה שבה התלמיד סימן יותר מתשובה אחת, כאילו לא השיב עליה (לא לזכות אותו בנקודות).
- קראו בעיון את הוראות הניקוד של פרק ההכתבה.
- במשימת ההבעה בכתב יש לתת ציון נפרד לכל אחד מהממדים (תוכן, מבנה ולשון) לפי המפורט במחווה, ואת הציון הזה לסמן בדף ריכוז הציונים. **בממד הלשון**, יש לשפוט כל מרכיב המופיע במחווה בנפרד, לתת לו ניקוד ואחר כך לסכם את הנקודות. את התוצאה יש לרשום בדף ריכוז הציונים.

מחווין למבחן בעברית לכיתה ב' – מיצ"ב פנימי תשס"ז																																												
הנושא	המטלה	מספר השאלה	התשובה הנכונה ופירוט רמות הביצוע	טווח הציון לתשובה																																								
שליטה בצופן האלפביתי	הכתבה	1	<u>החלק הראשון</u> <u>פרק ראשון – הכתבה</u> <u>ניתוח שגיאות כתיב</u> שגיאות הכתיב במילים ינותחו על-פי שתי הקטגוריות האלה: I. <u>שגיאות באותיות שוות-צליל (הומופוניות)</u> 1. בשורש, לדוגמה: הצליך (הצליח); כוראת (קוראת); עני (אני); בוחא (בוכה); לונות (לבנות); לא (לו). 2. בצורנים (תחיליות וסיומות), לדוגמה: בפועל – משחקט (משחקת); הצליח (אצליח), בשם – בקוביוט (בקוביות). 3. באותיות השימוש, לדוגמה: אקטן (הקטן); קשאחי (כשאחי); בנרדם (ונרדם). II. <u>שגיאות אחרות</u> 1. כתיבת אותיות רגילות במקום סופיות, לדוגמה: הקטנ (הקטן); סיפורים (סיפורים). 2. הפרדה של אותיות השימוש, לדוגמה: כש-אחי (כשאחי); ו-נרדם (ונרדם); ב-קוביות (בקוביות), או: הפרדה של צורנים, לדוגמה: הלכ-תי (הלכתי). 3. החלפת אות כלשהי באות אחרת בעלת צליל שונה, לדוגמה: מקדל (מגדל); לפנות (לבנות), או: שיכול אותיות, לדוגמה: נדרם (נרדם); מדגל (מגדל). 4. השמטת אותיות, לדוגמה: בקביות (בקוביות); הצלח (הצליח) או: הוספת אותיות (עיצור או תנועה), לדוגמה: שומעה (שומע); הצליאח (הצליח); אניה (אני). <u>דרך הציינון:</u> מספר הנקודות המקסימלי בהכתבה הוא 12: 5 נקודות להיעדר שגיאות באותיות שוות-צליל ו-7 נקודות להיעדר שגיאות אחרות. הטבלה שלפניכם מפרטת את מספר הנקודות שיש לתת לפי מספר השגיאות בכל סוג. <table><tr><th colspan="2">שגיאות באותיות שוות צליל – סוג I</th><th colspan="2">שגיאות אחרות – סוג II</th></tr><tr><th>מספר שגיאות</th><th>נקודות</th><th>מספר שגיאות</th><th>נקודות</th></tr><tr><td>1–0</td><td>5</td><td>1–0</td><td>7</td></tr><tr><td>3–2</td><td>4</td><td>3–2</td><td>6</td></tr><tr><td>5–4</td><td>3</td><td>5–4</td><td>5</td></tr><tr><td>7–6</td><td>2</td><td>7–6</td><td>4</td></tr><tr><td>9–8</td><td>1</td><td>9–8</td><td>3</td></tr><tr><td>10 ומעלה</td><td>0</td><td>11–10</td><td>2</td></tr><tr><td></td><td></td><td>13–12</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td></td><td>14 ומעלה</td><td>0</td></tr></table>	שגיאות באותיות שוות צליל – סוג I		שגיאות אחרות – סוג II		מספר שגיאות	נקודות	מספר שגיאות	נקודות	1–0	5	1–0	7	3–2	4	3–2	6	5–4	3	5–4	5	7–6	2	7–6	4	9–8	1	9–8	3	10 ומעלה	0	11–10	2			13–12	1			14 ומעלה	0	0-5
			שגיאות באותיות שוות צליל – סוג I		שגיאות אחרות – סוג II																																							
מספר שגיאות	נקודות	מספר שגיאות	נקודות																																									
1–0	5	1–0	7																																									
3–2	4	3–2	6																																									
5–4	3	5–4	5																																									
7–6	2	7–6	4																																									
9–8	1	9–8	3																																									
10 ומעלה	0	11–10	2																																									
		13–12	1																																									
		14 ומעלה	0																																									
				0-7																																								

הנושא	המטלה	מספר השאלה	התשובה הנכונה ופירוט רמות הביצוע	טווח הציון לתשובה
שליטה בצופן האלפביתי (המשך)	התאמת משפט לתמונה	2	פרק שני – מה מתאים לתמונה? 2 = התשובה הנכונה היא 3 0 = תשובה שגויה / לא השיב / סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
		3	2 = התשובה הנכונה היא 4 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
		4	2 = התלמיד סימן את תשובה 2 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
		5	2 = התשובה הנכונה היא 2 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
		6	פרק שלישי – ביצוע הוראות 1 = ציור עיגול בתוך הריבוע הגדול ביותר. 0 = תשובה שגויה, כולל ציור של מספר עיגולים בתוך הריבוע, ציור עיגול מחוץ לריבוע או מסביבו, ציור צורה אחרת (שאיננה עיגול) בתוך הריבוע.	0,1
הבנת הנקרא	הוראות ביצוע	7	3 = הקפת שלוש המילים: אדום, לבן וכתום. 2 = הקפת שתי מילים מבין הנ"ל ורק אותן, או: הקפת שלוש המילים הנ"ל ומילה נוספת שגויה. 0 = הקפת מילה אחת מבין הנ"ל, ורק אותה, או: הקפת שתי מילים מבין הנ"ל ומילה נוספת שגויה.	0,2,3
		8	א. 1 = העתקת מילה אחת מבין אלה: ציירו/צבעים, גם אם האות המודפסת היא חלק מן המילה. 0 = תשובה שגויה, כולל מילה המתחילה באות צ', אך אינה כתובה בעמוד. הערה: אין להוריד ניקוד בגין שגיאות כתיב במילה שהועתקה (לדוגמה: צבאים). ב. 1 = העתקת מילה אחת מבין אלה: מילים/צבעים/אדום/כתום/חם. 0 = תשובה שגויה, כולל כתיבת יותר ממילה אחת מאלה המופיעות בעמוד. הערה: אין להוריד ניקוד בגין שגיאות כתיב במילה שהועתקה (לדוגמה: צבאים). הערה: בשאלה 8 יש לסמן בדף ריכוז הציונים את סכום הנקודות בסעיפים א' ו-ב' (טווח 0-2).	0,1 0,1
		9	פרק רביעי – השלמת משפטים 1 = נשברו 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0,1
		10	1 = לתוך/לילקוט (בתנאי שהנבחן ימחוק את ה"א הידיעה מן המילה הילקוט). 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0,1
		11	1 = מכוניות 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0,1
		12	1 = כי 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0,1
		13	א. 1 = השמש – זורחת/מאירה/נמצאת/מחממת/למעלה. 0 = תשובה שגויה/לא השיב. ב. 1 = מבין – העשבים/הצמחים/הפרחים/העלים/הענפים/השיחים (או ללא ה' הידיעה). 0 = העשב/הדשא/הצמחייה/תשובה שגויה/לא השיב. ג. 1 = נמצאת – בתוך/ב/באמצע/על/למטה ב (תתקבל גם שגיאת הכתיב "בה" במקום "בי"). 0 = תשובה שגויה כולל התשובה: "בפנים"/לא השיב. הערה: יש להתעלם משגיאות כתיב, כל עוד המילה ניתנת לזיהוי. הערה: בשאלה 13 יש לסמן בדף ריכוז הציונים את סכום הנקודות בסעיפים א', ב' ו-ג' (טווח 0-3)	0,1 0,1 0,1

הנושא	המטלה	מספר השאלה	התשובה הנכונה ופירוט רמות הביצוע	טווח הציון לתשובה
הבעה בכתב	כתיבת סיפור על-פי תמונות	14	פרק חמישי – הבעה בכתב – כתיבת סיפור על-פי תמונות א. תוכן 10 = בסיפור יש התייחסות מורחבת כמפורט להלן: • תיאור מורחב של האירועים המרכזיים בסיפור: – גוזל נפל מן הקן. – ילדים מצאו את הגוזל וטיפלו בו. – הגיע ילד אחר ורצה להכניס את הגוזל לכלוב, אך הילדים לא הסכימו. – הילדים שחררו את הציפור/שילחו אותה לחופשי. • תיאור מורחב של רגשות, כוונות ומחשבות: – תגובת האם-הציפור – מה הרגישה כאשר הגוזל שלה נפל? – תגובת הילדים – מה הרגישו ומה חשבו כאשר מצאו את הגוזל? מה תכננו לעשות כאשר הגוזל יחלים? מה הייתה ההתלבטות? מה החליטו? • תיאור מורחב של המקום או של אחד מן האירועים: – תיאור העץ והקן. – פירוט ההתנהגות של הילדים כלפי הגוזל – הילדים הרימו את הגוזל הפצוע, הניחו אותו בקופסה ונתנו לו לאכול תולעת. – תיאור של דמות. – דו-שיח בין שתי דמויות. 7 = התייחסות מורחבת לכל האירועים והתייחסות חלקית לרגשות ולמחשבות. 5 = התייחסות חלקית לאירועים והתייחסות מלאה לרגשות, או: התייחסות מורחבת לאירועים ללא תיאור של רגשות ומחשבות. 3 = התייחסות רק לחלק מן התמונות או התייחסות מצומצמת לתמונות. 0 = כתיבת סיפור שאינו קשור לתמונות, כתיבת משפט אחד בלבד.	0-10
			ב. מבנה 4 = הסיפור כולל את שלושת רכיבי העלילה וביטויים הקושרים ביניהם. רכיבי העלילה הם אלה: אירוע מאתחל, סיבוך והתרה. קישוריות: קשרי זמן וסיבתיות. 2 = הסיפור כולל את כל רכיבי העלילה, אך הקישוריות לקויה. 1 = חסר יותר מרכיב אחד של הסיפור והקישוריות לקויה. 0 = חסר מבנה של הסיפור.	0-4
			ג. לשון: הערה: יש לנקד בנפרד כל אחד מן הרכיבים בלשון, ורק את סכום הנקודות לכתוב בדף ריכוז הציונים. 1. אוצר מילים ומשלב: 2 = משלב לשון אופייני לשפה הכתובה, אוצר מילים עשיר. 1 = צרימות משלכיות (מעברים משפה כתובה לשפה דבורה). 0 = שפה דבורה, אוצר מילים דל.	0-2
			2. תחביר: 2 = משפטים תקינים, התאם דקדוקי תקין. 1 = שגיאות קלות במבנה המשפט/בהתאם הדקדוקי. 0 = מבנה המשפטים אינו תקין, חסר התאם דקדוקי.	0-2
			3. פיסוק (בסופי משפטים) 1 = שימוש נכון בנקודה ובסימן שאלה ברוב חלקי הסיפור. 0 = שימוש מצומצם בנקודה/היעדר סימני פיסוק.	0,1
			4. כתיב: 1 = היעדר שגיאות עד שלוש שגיאות כתיב שונות. 0 = מעל שלוש שגיאות כתיב שונות.	0,1

הנושא	ממדי ההבנה	מספר השאלה	התשובה הנכונה ופירוט רמות הביצוע	טווח הציון לתשובה
הבנת הנקרא			החלק השני פרק שישי – הטקסט הסיפורי – "המתנה" הערה: בשאלות של הבנת הנקרא ושל הבנה מטה לשונית אין להתייחס לשגיאות כתיב.	
	הבנת המשמעות הסמויה	15	2 = התשובה הנכונה היא 4 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
	הבנת המשמעות הגלויה	16	4 = דפנה רצתה לקבל מאימא משהו שאפשר לחבק, או: דפנה לא ידעה איזה מתנה לבקש. 0 = תשובה המתייחסת לחתול או כל תשובה שגויה אחרת/לא השיב.	0,4
	הבנת המשמעות הסמויה	17	2 = התשובה הנכונה היא 3 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
	הערכה וביקורת	18	4 = התשובה הנכונה היא 2 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,4
	הערכה וביקורת	19	4 = התשובה הנכונה היא 3 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,4
הבנת הנקרא / מטה לשון	הבנה מטה לשונית	20	2 = הקפת שתי המילים מחבקים ולחבק. 1 = הקפת מילה אחת מבין הנ"ל ורק אחת, או הקפת שתי המילים הנכונות + מילה לא נכונה, כגון "חברים". 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0-2
		21	א. 1 = הוספת סימן שאלה בסוף המשפט. 0 = תשובה שגויה/לא השיב. ב. 1 = הוספת נקודה בסוף המשפט. 0 = תשובה שגויה/לא השיב. ג. 1 = הוספת סימן שאלה בסוף המשפט. 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0-1 0,1 0,1
			הערה: בשאלה 21 יש לסמן בדף ריכוז הציונים את סכום הנקודות בסעיפים א', ב' ו-ג' (טווח 0-3).	
			פרק שביעי – הטקסט המידעי – "איזה צמח מועיל ואיזה צמח מזיק?" הערה: בשאלות של הבנת הנקרא ושל מטה-לשון אין להתייחס לשגיאות כתיב.	
הבנת הנקרא	הבנת המשמעות הגלויה	22	א. 2 = הקפת שתי תשובות: צמח הכותנה וצמח החיטה. 1 = הקפת תשובה אחת מבין הנ"ל ורק אחת. 0 = תשובה שגויה: כל אפשרות אחרת/לא השיב.	0-2
	הבנת המשמעות הסמויה		ב. 2 = התשובה הנכונה היא 2 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
	הבנת המשמעות הסמויה	23	4 = סדר הפעולות: 4 3 1 2 0 = כל סדר פעולות אחר/לא השיב.	0,4
	הבנת המשמעות הסמויה	24	4 = תשובה הכוללת הסבר מדוע בני אדם מגדלים כותנה, למשל: מחוטי הכותנה מכינים בגדים או בדים/כדי לעשות בגדים/כדי לתפור בגדים/כדי שיהיו בגדים. 2 = תשובה כללית ללא הסבר מפורט, למשל: כי צמח הכותנה עוזר לבני אדם. 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0,2,4
	הבנת המשמעות הסמויה	25	2 = התשובה הנכונה היא 1 0 = תשובה שגויה/לא השיב/סימן יותר מתשובה אחת.	0,2
	הערכה וביקורת	26	4 = תשובה הכוללת הסבר מדוע שירי לא קטפה את הפטרייה האדומה, למשל: כי היא רעילה/כי יש בה רעל. 2 = תשובה הכוללת את המסקנה ללא אזכור העובדה שהיא רעילה/שיש בה רעל, למשל: כי היא אסורה למאכל/כי היא מסוכנת/כי היא מזיקה. 0 = תשובה שגויה/לא השיב.	0,2,4

הנושא	ממדי ההבנה	מספר השאלה	התשובה הנכונה ופירוט רמות הביצוע	טווח הציון לתשובה
הבנת הנקרא / מטה-לשון	הבנה מטה לשונית	27	א. 1 = אופה 0 = תשובה שגויה/לא השיב. ב. 1 = מועיל 0 = תשובה שגויה/לא השיב. ג. 1 = זרע 0 = תשובה שגויה/לא השיב. הערה: יש להתעלם משגיאות כתיב, כל עוד המילה ניתנת לזיהוי. הערה: בשאלה 27 יש לסמן בדף ריכוז הציונים את סכום הנקודות בסעיפים א', ב' ו-ג' (טווח: 0-3)	0,1
			2 = סדר המילים: 3 5 1 4 6 2 0 = כל סדר אחר/לא השיב.	0,2
			א. 1 = מחוטי כותנה מכינים בדים, או: בדים מכינים מחוטי כותנה. 0 = תשובה שגויה: כל תשובה אחרת/לא השיב. ב. 1 = צריך להיזהר מצמחים מזיקים, או: מצמחים מזיקים צריך להיזהר. 0 = תשובה שגויה: כל תשובה אחרת/לא השיב. ג. 1 = הפטרייה האדומה יפה אבל מסוכנת, או: הפטרייה האדומה מסוכנת אבל יפה, או: מסוכנת הפטרייה האדומה אבל יפה, או: יפה הפטרייה האדומה אבל מסוכנת. 0 = תשובה שגויה: כל תשובה אחרת/לא השיב. הערה: בשאלה 29 יש לסמן בדף ריכוז הציונים את סכום הנקודות בסעיפים א, ב ו-ג' (טווח: 0-3).	0,1

7. דף ריכוז ציונים לתלמיד – עברית לכיתה ב'

7.1 דוגמה למילוי דף ריכוז ציונים לתלמיד – עברית לכיתה ב'

שם התלמידה: דנה כיתה: 12

יש לסמן את מספר הנקודות לכל שאלה בהתאם למפורט במחווין.

ניקוד	נושא	
0 2	שאלה 15 ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	
0 4	שאלה 16 ה. הנקרא, הבנת המשמעות הגלויה	
0 2	שאלה 17 ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	
0 4	שאלה 18 ה. הנקרא, הערכה וביקורת	
0 4	שאלה 19 ה. הנקרא, הערכה וביקורת	
סיכום ביניים		הבנת הנקרא (שאלות 15-19)
סה"כ: 12		
0 1 2	שאלה 20 ה. הנקרא, מטה- לשון	
0 1 2 3	שאלה 21 ה. הנקרא, מטה- לשון	
סיכום ביניים		הבנה מטה- לשונית (שאלות 20-21)
סה"כ: 4		
0 1 2	שאלה 22א ה. הנקרא, הבנת המשמעות הגלויה	
0 2	שאלה 22ב ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	
0 4	שאלה 23 ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	
0 2 4	שאלה 24 ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	
0 2	שאלה 25 ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	
0 2 4	שאלה 26 ה. הנקרא, הערכה וביקורת	
סיכום ביניים		הבנת הנקרא (שאלות 22-26)
סה"כ: 12		
0 1 2 3	שאלה 27 ה. הנקרא, מטה- לשון	
0 2	שאלה 28 ה. הנקרא, מטה- לשון	
0 1 2 3	שאלה 29 ה. הנקרא, מטה- לשון	
סיכום ביניים		הבנה מטה- לשונית (שאלות 27-29)
סה"כ: 7		

ניקוד	נושא	
0 1 2 3 4 5	שאלה 1 הכתבה שגיאות באותיות שוות צליל	
0 1 2 3 4 5 6 7	שאלה 1 הכתבה שגיאות אחרות	
0 2	שאלה 2 שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	
0 2	שאלה 3 שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	
0 2	שאלה 4 שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	
0 2	שאלה 5 שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	
ציון בנקודות		שליטה בצופן האלפביתי (שאלות 1-5) סה"כ: 15 (מתוך 20 נקודות אפשריות)

0	1		ה. הנקרא, ביצוע הוראות	שאלה 6	
0		2	3	ה. הנקרא, ביצוע הוראות	שאלה 7
0	1	2		ה. הנקרא, ביצוע הוראות	שאלה 8
0	1			ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 9
0	1			ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 10
0	1			ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 11
0	1			ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 12
0	1	2	3	ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 13
סה"כ: 11				הבנת הנקרא (שאלות 6-13)	סיכום ביניים

ציונים בנקודות
הבנת הנקרא (שאלות 15-19, 26-22, 29-27): 35 (מתוך 47 נקודות אפשריות)
הבנה מטה- לשונית (שאלות 20-21, 22-26, 27-29): 11 (מתוך 13 נקודות אפשריות)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	הבעה בכתב- <u>תוכן</u>	שאלה 14
0	1	2	3	4							הבעה בכתב- <u>מבנה</u>	שאלה 14
0	1	2	3	4	5	6					הבעה בכתב- <u>לשון</u>	שאלה 14
הבעה בכתב (שאלה 14): סה"כ: <u>17</u> (מתוך 20 נקודות אפשריות)												ציון בנקודות

[35]	x100 =	74%
47	ציון בהבנת הנקרא (באחוזים)	

[15]	x100 =	75%
20	ציון בשליטה בצופן האלפביתי (באחוזים)	

[11]	x100 =	85%
13	ציון בהבנה מטה- לשונית (באחוזים)	

[17]	x100 =	85%
20	ציון בהבעה בכתב (באחוזים)	

ציונים
באחוזים

ציון סופי במבחן: 78 נקודות (סך כל הנקודות שהצטברו בכל המבחן)

7.2 דף ריכוז ציונים לתלמיד (עותקים של דף זה מצורפים במעטפה)

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____

דף ריכוז ציונים לתלמיד – עברית לכיתה ב' – מיצ"ב פנימי תשס"ז

יש לסמן את מספר הנקודות לכל שאלה בהתאם למפורט במחווך.

ניקוד	נושא	
0 2	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	שאלה 15
0 4	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הגלויה	שאלה 16
0 2	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	שאלה 17
0 4	ה. הנקרא, הערכה וביקורת	שאלה 18
0 4	ה. הנקרא, הערכה וביקורת	שאלה 19
סה"כ: _____		סיכום ביניים
0 1 2	ה. הנקרא, מטה- לשון	שאלה 20
0 1 2 3	ה. הנקרא, מטה- לשון	שאלה 21
סה"כ: _____		סיכום ביניים
0 1 2	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הגלויה	שאלה 22א
0 2	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	שאלה 22ב
0 4	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	שאלה 23
0 2 4	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	שאלה 24
0 2	ה. הנקרא, הבנת המשמעות הסמויה	שאלה 25
0 2 4	ה. הנקרא, הערכה וביקורת	שאלה 26
סה"כ: _____		סיכום ביניים
0 1 2 3	ה. הנקרא, מטה- לשון	שאלה 27
0 2	ה. הנקרא, מטה- לשון	שאלה 28
0 1 2 3	ה. הנקרא, מטה- לשון	שאלה 29
סה"כ: _____		סיכום ביניים

ניקוד	נושא	
0 1 2 3 4 5	שגיאות באותיות שוות צליל	שאלה 1 הכתבה
0 1 2 3 4 5 6 7	שגיאות אחרות	שאלה 1 הכתבה
0 2	שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	שאלה 2
0 2	שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	שאלה 3
0 2	שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	שאלה 4
0 2	שליטה בצופן האלפביתי, פענוח מילים	שאלה 5
שליטה בצופן האלפביתי (שאלות 1-5) סה"כ: _____ (מתוך 20 נקודות אפשריות)		ציון בנקודות

0 1	ה. הנקרא, ביצוע הוראות	שאלה 6
0 2 3	ה. הנקרא, ביצוע הוראות	שאלה 7
0 1 2	ה. הנקרא, ביצוע הוראות	שאלה 8
0 1	ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 9
0 1	ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 10
0 1	ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 11
0 1	ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 12
0 1 2 3	ה. הנקרא, השלמת משפטים	שאלה 13
סה"כ: _____		סיכום ביניים

ציונים בנקודות
הבנת הנקרא (שאלות 13-6, 19-15, 26-22): _____ (מתוך 47 נקודות אפשריות)
הבנה מטה-לשונית (שאלות 29-27, 21-20): _____ (מתוך 13 נקודות אפשריות)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	הבעה בכתב- תוכן	שאלה 14
0 1 2 3 4	הבעה בכתב- מבנה	שאלה 14
0 1 2 3 4 5 6	הבעה בכתב- לשון	שאלה 14
הבעה בכתב (שאלה 14): סה"כ: _____ (מתוך 20 נקודות אפשריות)		ציון בנקודות

$\frac{\quad}{47} \times 100 = \quad \%$
ציון בהבנת הנקרא (באחוזים)

$\frac{\quad}{20} \times 100 = \quad \%$
ציון בשליטה בצופן האלפביתי (באחוזים)

$\frac{\quad}{13} \times 100 = \quad \%$
ציון בהבנה מטה-לשונית (באחוזים)

$\frac{\quad}{20} \times 100 = \quad \%$
ציון בהבעה בכתב (באחוזים)

ציונים באחוזים

ציון סופי במבחן: _____ נקודות (סך כל הנקודות שהצטברו בכל המבחן)

8. דף מיפוי כיתתי עברית לכיתה ב' מיצ"ב פנימי תשס"ז

כיתה: _____

יש להעתיק לדף זה את הציונים של כל התלמידים, הרשומים בדפים של ריכוז הציונים, ולחשב את הממוצע הכיתתי

שם התלמיד	הציון בשליטה בצופן האלפביתי	הציון בהבנת הנקרא	הציון בהבעה בכתב	הציון בהבנה מטה לשונית	הציון הכולל	ציון התלמיד עולה, משולב או לקוי למידה
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						
21.						
22.						
23.						
24.						
25.						
26.						
27.						
28.						
29.						
30.						
ממוצע כיתתי לכל התלמידים						
ממוצע כיתתי ללא תלמידים משולבים ועולים						

9. נתוני קבוצות ההשוואה (נורמות)

במבחן בשפת-אם עברית התשס"ז – כיתה ב'

המבחן בשפת-אם עברית לכיתות ב' בדק ארבעה נושאים: שליטה בצופן האלפביתי, הבנת הנקרא, הבעה בכתב, הבנה מטה-לשונית. המבחן הועבר לבתי הספר באשכול ג'.
אופן הציינון בנושא שליטה בצופן האלפביתי (הכתבה) חושב באופן שונה במיצ"ב הפנימי ובמיצ"ב החיצוני. לכן, לא יינתן ציון בנושא זה ובציון הכולל במבחן בקבוצת ההשוואה (קבוצת הנורמה). יש להשאיר תאים אלו ריקים ולהתעלם מחישובי הפער (בלוח 3: הפער מהנורמה בנקודות; ובתרשים 5: הפער בין ממוצע כיתתי לנורמה) במיצבית.

להלן התאים של קבוצת ההשוואה (נתוני קבוצת הנורמה) שיש למלא במבחן זה:

שפת-אם עברית, התשס"ז, כיתה ב'

הנושא	הנורמה
הבנת הנקרא	84
הבעה בכתב	78
הבנה מטה-לשונית	83

סוג הנורמה (קבוצת ההשוואה)
בתי ספר דוברי עברית

התפלגות הציון הכולל לפי רמות הישגים יחסיות:

רמות ההישגים היחסיות נקבעו לפי הישגיהם של הנבחנים במיצ"ב בכלל בתי הספר. בכל מבחן מיצ"ב חולקו הנבחנים, לפי הציון הכולל במבחן, לארבע קבוצות הקרויות "רבעונים". ברמת ההישגים "1 נמוכה" נמצאים ברמה הארצית רבע הנבחנים בעלי הציונים הנמוכים ביותר, ברמה "2 בינונית-נמוכה", נמצאים ברמה הארצית רבע הנבחנים שציוניהם גבוהים מעט יותר, וכך הלאה עד לרמה "4 גבוהה", שבה נמצאים ברמה הארצית רבע הנבחנים בעלי הציונים הגבוהים ביותר. **על בסיס חלוקה זו נגזר, עבור המבחן בעברית לכיתות ב', טווח הציונים המשקף כל אחת מרמות ההישגים היחסיות במבחן זה.**

שיעור הנבחנים בעברית לכיתות ב', לפי רמות הישגים יחסיות

רמת הישגים יחסית	טווח הציונים במבחן בכלל בתי"ס מ – עד	בתי"ס דוברי עברית
1 נמוכה	0 – 79	25%
2 בינונית – נמוכה	80 – 88	25%
3 בינונית – גבוהה	89 – 93	25%
4 גבוהה	94 – 100	25%

איתור מיקום בית ספרך במבחן בעברית לכיתות ב' בעשירוני ההישגים של בתי הספר בארץ

אופן חלוקת ציוני בתי הספר בארץ לעשירונים:

1. **ציון בית ספרי** חושב כממוצע ציון כולל במבחן בעברית לכיתות ב' של תלמידיו שנבחנו בתחום זה (בסולם 0-100).
2. התפלגות ציוני המיצ"ב החיצוני התשס"ז של כל בתי הספר בארץ במבחן חולקה לעשירונים, כאשר העשירון התחתון כולל את 10% בתי"ס בהתפלגות הארצית בעלי הציונים הבית-ספריים הנמוכים ביותר בארץ ואילו העשירון העליון כולל את 10% בתי"ס בעלי הציונים הבית ספריים-הגבוהים ביותר בארץ.
3. **מיקום בית הספר בעשירון מסוים בהתפלגות העשירונים הארציים מלמד על מיקומו של בית הספר ביחס לתמונת המצב הארצית.** אם בית ספרך נמצא למשל, בעשירון השביעי של התפלגות ממוצעי הציונים בכלל בתי הספר, משמעות הדבר היא כי בכ- 70% מבתי הספר ממוצע הציון הכולל היה זהה לממוצע הציונים בבית ספרך או נמוך ממנו.

כדי לקבל את תמונת בית ספרך כל שעליך לעשות הוא להשוות את ממוצע בית ספרך במבחן בעברית לכיתות ב' לטווחי הציונים של בתי הספר הנכללים בכל אחד מעשירוני ההישגים של כלל בתי הספר דוברי עברית בארץ באמצעות הלוח שלהלן.

**טווחי הציונים בעשירוני ההישגים במבחן בעברית לכיתות ב'
בבתי ספר דוברי עברית בארץ**

עשירונים	טווח הציונים במבחן בבתי"ס דוברי עברית בארץ מ - עד
1	77-55
2	80-78
3	82-81
4	84-83
5	85-85
6	86-86
7	87-87
8	88-88
9	89-89
10	94-90

לתשומת לב, במידה וציון בית הספר נמוך מהציון המינימלי בעשירון 1 משמעות הדבר היא שבית הספר קיבל ציון הנמוך מציוני כל בתי הספר אשר נבחנו במיצ"ב החיצוני. במידה וציון בית הספר גבוה מהציון המקסימלי בעשירון 10, משמע כי בית הספר קיבל במיצ"ב הפנימי ציון הגבוה מציוניהם של כל בתי הספר אשר נבחנו במבחן זה במיצ"ב החיצוני.

הערה: הנתונים המדווחים הנם נתונים **בית ספריים**. יש לנקוט זהירות בהשוואת נתונים **כיתתיים** (נתוני כיתה בודדת) אל מול חלוקת העשירונים הארצית של הציונים **הבית-ספריים**. זאת כיוון, שנתונים כיתתיים מבוססים על מספר תלמידים קטן יותר ועל רמות פיזור אחרות מאלו המאפיינות נתונים ברמת בית הספר כולו.